

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och transporträtt
103 33 Stockholm

Ju2025/00414

Sveriges Radio AB:s remissyttrande över Justitiedepartementets
promemoria Ändrade ersättningsregler för privatkopiering
(Ju2025/00414)

Stockholm den 14 april 2025

Cilla Benkö
verkställande direktör

105 10 Stockholm
Besök: Oxenstiernsgatan 20
Tel: 08-784 50 00
Fax: 08-784 15 00

Org.nr: 556419-3232
Styrelsens säte: Stockholm

Sveriges Radio AB (Sveriges Radio) har beretts tillfälle att yttra sig över Justitiedepartementets promemoria *Ändrade ersättningsregler för privatkopiering*.

Sveriges Radios övergripande inställning till regeringens förslag

Sveriges Radio kan inte tillstyrka förslaget, men har förståelse om regeringen mot bakgrund av den EU-rättsliga utvecklingen ser sig tvingad att genomföra förändringen. Sveriges Radio ser positivt på det arbete den svenska regeringen bedriver för en mer rättvis reglering av upphovsrättslig ersättning på EU-nivå. Förslaget visar hur angeläget det är att få gehör för det arbetet.

Inledningsvis konstateras att Sveriges Radio hittills inte har påverkats i någon större utsträckning av privatkopieringsersättningen eftersom den i Sverige inte har omfattat radio- och TV-företags närstående rättigheter till sina utsändningar. Sveriges Radio har dock tagit del av regeringens proposition prop. 2024/25:137, enligt vilken radio- och TV-företags utsändningsrätt föreslås omfattas av privatkopieringsersättningen från och med 1 juli 2025. Inom ramen för remissbehandlingen av SOU 2022:20 tillstyrkte Sveriges Radio en sådan ändring.

Sveriges Radio konstaterar, liksom det görs i promemorian, att EU-domstolen i målet Kwantum (C-227/23), i likhet med målet RAAP (C-256-19), meddelat att de aktuella direktivbestämmelserna är harmoniserade och att det därför är det upp till EU och inte enskilda medlemsstater att meddela förbehåll om ömsesidighet i internationella upphovsrättsliga förpliktelser. Det gör det svårt för Sverige att behålla det förbehåll om ömsesidighet i internationella förhållanden som idag finns gällande privatkopieringsersättningen.

Som Sveriges Radio tidigare framhållit inom ramen för remissbehandlingen av Ju2024/02104 (som rörde ändrade ersättningsregler för användning av skyddad musik med anledning av RAAP), är det bland annat mot bakgrund av det handelspolitiska omvärldsläget olyckligt med en upphovsrättslig utveckling på EU-nivå som förhindrar villkor om ömsesidighet. Merparten av de rättighetsinnehavare som träffas av den nu föreslagna ändringen kring ömsesidighet i privatkopieringsersättningen finns i USA och Storbritannien. Dessa båda länder ger idag inte motsvarande ersättning till svenska rättighetsinnehavare.

Som framhålls bland annat i den så kallade Draghi-rapporten har gapet i handelsbalansen mellan EU och USA vidgats de senaste årtiondena. Där konstateras också att EU, som tidigare gynnats av en frihandelsvänlig global handelspolitik, nu i stället riskerar att missgynnas visavi USA och Kina. Denna utveckling förutses fortsätta. Att i ett sådant läge ha en EU-gemensam upphovsrättslig reglering som omöjliggör krav på att motsvarande ersättning ska betalas till EU framstår som kontraproduktivt. Det är i detta större sammanhang som EU-kommissionen och EU:s medlemsstater bör betrakta såväl reglerna kring internationell tillämpning av privatkopieringsersättning som kring skyddad musik (efter målet RAAP) samt eventuella andra frågor kring upphovsrättens internationella tillämpning som kan uppstå som en följd av målet Kwantum.

Sveriges Radio delar analysen i promemorian att förslaget sannolikt kommer att leda till att mindre privatkopieringsersättning fördelas till svenska rättighetsinnehavare. För svenska rättighetsinnehavare, varav många redan är ekonomiskt trängda, är det naturligtvis olyckligt. Inte minst mot bakgrund av att samma rättighetsinnehavare har fått se sina rättighetsintäkter minska till följd av de ändringar kring ersättning för skyddad musik som målet RAAP föranledde. Det framstår inte heller som en lyckad ordning att denna ersättningsminskning skulle kompenseras av svenska konsumenter genom en höjning av ersättningsnivån för privatkopieringsersättningen.

Sveriges Radio känner till att den svenska regeringen arbetar aktivt både i förhållande till andra medlemsstater och till EU-kommissionen för att uppnå ett förändrat regelverk på EU-nivå i syfte att möjliggöra ömsesidighet och därmed gränser för upphovsrättens internationella tillämpning. Detta arbete för rättvisa regler för upphovsrättens internationella tillämpning framstår som mycket angeläget.

Sveriges Radio stödjer detta viktiga arbete och hoppas att Sveriges regering får gehör för sin hållning för mer rättvisa och konkurrenskraftiga villkor för rättighetsinnehavare inom unionen och att den nya EU-kommissionen prioriterar frågan.